

PORODILJSKO ODSUSTVO

1. Pojam

Pravo na porodiljsko odsustvo ili kako je odomaćen naziv „porodiljsko bolovanje“ imaju zaposlene bez obzira da li su radni odnos zasnovale na određeno ili neodređeno vreme.

2. Kada može da se otvori ova vrsta odsustva sa rada?

Porodiljsko odsustvo zaposlena je dužna da otvori najranije 45 dana pre odnosno najkasnije 28 dana pre termina koji je određen za porođaj.

3. Koliko traje porodiljsko odsustvo ?

Porodiljsko odsustvo traje od dana njegovog otvaranja do bebinog navršenog trećeg (3) meseca. Po isteku porodiljskog odsustva na njega se automatski nadovezuje odsustvo sa rada radi nege deteta. Ova dva odsustva koja se nadovezuju jedno na drugo zajedno traju 365 dana za prvo i drugo dete.

Za treće i svako sledeće dete, porodiljsko i bolovanje radi nege deteta zajedno traju dve godine, računajući od datuma otvaranja bolovanja.

4. Zatvaranje odsustva

Nakon isteka 365 dana od datuma otvaranja potrebno je da kod Vašeg ginekologa/škinje zaključite bolovanje i da istu doznaku dostavite Vašem poslodavcu/ki, a ukoliko ste preduzetnica isto dostavljate Vašem knjigovodi/ici.

5. Iznos novčane naknade

Ovu vrstu naknade ostvaruju zaposleni kod pravnih i fizičkih lica (zaposleni kod poslodavca). Izuzetno, pravo na ovu vrstu naknade može ostvariti i zaposleni koji je zasnovao radni odnos nakon rođenja deteta, a dužina trajanja prava na naknadu zarade odnosno plate računa se od dana rođenja deteta, što predstavlja jednu od mnogih novina uvedenih Zakonom.

Takođe, ovo pravo ostvaruje i otac, jedan od usvojitelja, hranitelj, odnosno staratelj deteta, kada u skladu sa propisima o radu koristi porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, za decu različitog reda rođenja, mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, za decu različitog reda rođenja, mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, za decu različitog reda rođenja, ne mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

Važno je istaci da pravo na naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta ne može se ostvariti za dete za koje je ostvareno pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Osnovica se novim zakonskim rešenjem utvrđuje na osnovu zbira mesečnih osnovica na koje su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodiljskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće. Osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate zaposlenog koji je zasnovao radni odnos nakon rođenja deteta, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva po zasnivanju radnog odnosa.

Zakona kojim je regulisano da se mesečna osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate, dobija deljenjem zbira gore navedenih osnovica osnovica sa 18 i ne može biti veća od tri prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan podnošenja zahteva.

Mesečna osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate predstavlja bruto obračunsku vrednost.

Utvrđivanje mesečne osnovice naknade zarade odnosno naknade plate, vrši nadležni organ jedinice lokalne samouprave na osnovu podataka o visini osnovice na koju su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, odnosno plate, a koji su evidentirani u Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja, na dan podnošenja zahteva za ostvarivanje prava.

Mesečni iznos naknade zarade, odnosno naknade plate obračunava se na osnovu utvrđene mesečne osnovice naknade zarade, odnosno naknade plate u srazmeri broja radnih dana u petodnevnoj radnoj nedelji, u kojima se ostvaruje pravo u datom mesecu i ukupnog broja radnih dana u tom mesecu. Na osnovu obračunatog mesečnog iznosa naknade zarade, odnosno naknade plate obračunava se iznos naknade zarade, odnosno naknade plate koji je umanjjen za pripadajuće poreze i doprinose.

Poresku prijavu za obračunate poreze i doprinose podnosi ministarstvo nadležno za socijalna pitanja, a centralizovana isplata mesečne naknade zarade odnosno naknade plate vrši se kad poreska uprava prihvati poresku prijavu.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja, iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike Srbije, vrši isplatu mesečnih iznosa naknade zarade odnosno naknade plate bez poreza i doprinosa na tekući račun korisnika, a iznos pripadajućih poreza i doprinosa na zakonom propisan način.

Pun mesečni iznos naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodiljskog odsustva, ne može biti manji od minimalne zarade utvrđene na dan podnošenja zahteva, ako je kod nadležnog

organa evidentirano najmanje šest najnižih osnovica na koje su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade.

Poslodavac, nadležni organ, odnosno ministarstvo nadležno za socijalna pitanja nemaju obavezu dostavljanja obračunskog listića korisniku naknade zarade, odnosno naknade plate, a po izuzetku ta dužnost postoji ako postoji zahtev korisnika prava .

Važno je navesti da se zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade, odnosno naknadu plate može podneti do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje i da je poslodavac, odnosno korisnik naknade zarade, odnosno naknade plate dužan da nadležnom organu prijavi svaku promenu u radnopravnom statusu koja je od uticaja na isplatu naknade zarade odnosno naknade plate.

Bitno je istaći da isplate po rešenjima donetim pre početka primene ovog zakona kao i u postupcima za ostvarivanje prava na odsustvo sa rada i naknadu zarade odnosno naknadu plate za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i posebne nege deteta , a koji su rešeni u skladu sa propisima koji su bili na snazi do početka primene ovog zakona vršiće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi do početka primene ovog zakona.

Pravo na roditeljski dodatak za decu rođenu pre početka primene ovog zakona, ostvariće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi na dan rođenja deteta.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, za dete rođeno 1. jula 2018. godine i kasnije, može ostvariti majka koja je u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta ostvarivala prihode:

- 1) a u momentu rođenja deteta je nezaposlena i nije ostvarila pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti;
- 2) po osnovu samostalnog obavljanja delatnosti;
- 3) kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koje ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana;
- 4) po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova;
- 5) po osnovu ugovora o delu;
- 6) po osnovu autorskog ugovora;
- 7) po osnovu ugovora o pravima i obavezama direktora van radnog odnosa.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta može ostvariti i majka koja je u periodu od 24 meseca pre rođenja deteta bila poljoprivredni osiguranik.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje se u trajanju od godinu dana od dana rođenja deteta, bez obzira na red rođenja deteta.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje majka u trajanju od tri meseca od dana rođenja deteta, ako se dete rodi mrtvo ili umre pre navršena tri meseca života, odnosno do smrti deteta ukoliko ono umre kasnije.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta, može ostvariti i otac deteta, ukoliko majka nije živa, ako je napustila dete, ili ako je iz objektivnih razloga sprečena da neposredno brine o detetu.

Pravo na ostale naknade po osnovu posebne nege deteta ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom i propisima koji regulišu ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica zaposlena kod poslodavca.

Zahtev za ostvarivanje prava na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta može se podneti do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje.

Pravo na ostale naknade po osnovu posebne nege deteta ne može se ostvariti za dete za koje je ostvareno pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta za utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi, osim osnovice doprinosa za prihode koji imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodiljskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, odnosno danu rođenja deteta.

Osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta, za lica u skladu sa zakonom, utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje za poslednja 24 meseca koji prethode danu rođenja deteta.

Prilikom utvrđivanja osnovice za ostale naknade ne uzimaju se osnovice za prihode koji imaju karakter zarade, osim za lica koja u momentu podnošenja zahteva nisu u radnom odnosu, a u prethodnom periodu su ostvarivala prihode po osnovu zarade.

Mesečni iznos ostalih naknada obračunava se na osnovu utvrđenog punog mesečnog iznosa naknade u srazmeri broja radnih dana u kojima se ostvaruje pravo u datom mesecu i ukupnog broja radnih dana u tom mesecu.

Isplatu mesečnih iznosa ostalih naknada po osnovu rođenja i nege i posebne nege deteta, bez poreza i doprinosa, vrši ministarstvo nadležno za socijalna pitanja na tekući račun podnosioca zahteva, iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike Srbije. Izuzetno od ovoga, za lica koje nema tekući račun, isplatu mesečnih iznosa ostale naknade po osnovu rođenja i nege i posebne nege deteta, bez poreza i doprinosa, vrši ministarstvo nadležno za socijalna pitanja na račun podnosioca zahteva za ostvarivanje prava otvorenog kod finansijske organizacije određene od strane ministarstva nadležnog za socijalna pitanja, iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike Srbije.

Zbir naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta i ostale naknade po osnovu rođenja, nege i posebne nege deteta ne može biti veći od tri prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan podnošenja zahteva za naknadu zarade.

Ako korisnik prava ostvaruje naknadu zarade, odnosno naknadu plate čiji ukupni iznos prelazi tri prosečne zarade u Republici Srbiji prvo se isplaćuje naknada zarade, odnosno naknada plate.

O pravu na naknadu zarade, odnosno naknadu plate, odnosno pravu na ostale naknade odlučuje se po osnovu podnetog zahteva.

O zahtevu za naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, podnetom po otpočinjanju porodiljskog odsustva, odlučuje se privremenim rešenjem u trajanju do tri meseca.

Nakon pribavljanja potrebnih dokaza po službenoj dužnosti koji su potrebni za kompletiranje zahteva nadležni organ odlučuje rešenjem.

Žalba izjavljena na rešenje ne odlaže njegovo izvršenje.

6. Ostvarivanje prava na naknadu zarade vrši se na osnovu podnetog zahteva i dole navedenih dokumenata:

Uz uredno popunjen zahtev podnosilac ili poslodavac/ka prilaže:

- Izveštaj o privremenoj sprečenosti za rad za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta - original doznake,
- Rešenje o pravu na porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta, izdato od strane poslodavca/ke,
- Ličnu izjavu da u vreme trajanja porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta neće obavljati istu ili drugu delatnost - samo za lica koje samostalno obavlja delatnost koju zbog njene prirode nije moguće preneti na drugo lice,
- Podatke o početku i prestanku obaveznog socijalnog osiguranja u 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva,
- Podatke o osnovu osiguranja,
- Podatke o visini osnovne zarade u 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva,
- Podatke o visini osnovice na koju su plaćeni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje u 12 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja porodiljskog odsustva – samo za lica koja samostalno obavljaju delatnost,
- Podatke o obvezniku plaćanja doprinosa (naziv poslodavca i PIB).

Na osnovu dobijene saglasnosti od podnosioca zahteva, zaposleni po službenoj dužnosti pribavljaju:

- Podatke iz matične knjige rođenih za svu živorođenu decu u porodici,
- Podatke o usvojenju i smeštaju deteta u starateljsku ili hraniteljsku porodicu, ukoliko je podnosilac zahteva usvojitelj, staratelj ili hranitelj,
- Podatke o privremenom zatvaranju radnje, odnosno o privremenom poveravanju obavljanja delatnosti drugom licu, za lica koja samostalno obavljaju delatnost.

PODNOŠILAC ZAHTEVA ILI POSLODAVAC/KA MOŽE, NA OSNOVU PISMENE SAGLASNOSTI PODNOŠIOCA, PRILOŽITI SVE ILI NEKE OD DOKAZA KOJI SE PRIBAVLJAJU PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI.

O zahtevu za naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, podnetom po otpočinjanju porodiljskog odsustva, odlučuje se privremenim rešenjem u trajanju do tri meseca.

Nakon pribavljanja potrebnih dokaza po službenoj dužnosti koji su potrebni za kompletiranje zahteva nadležni organ odlučuje rešenjem.

Papirologiju za porodiljsko bolovanje ubuduće će automatski pribavljati resorno ministarstvo o trošku budžeta.

Prve naknade bez birokratskog opterećenja za porodilje i njihove poslodavce biće isplaćene 1. avgusta.

Žalba izjavljena na rešenje ne odlaže njegovo izvršenje.

7. Predaja zahteva za ostvarivanje naknade

Zahtev za naknadu zarade podnosi se nadležnom opštinskom organu uprave odnosno tamo gde ste preuzeli zahtev ukoliko isti niste preuzeli on line, a u Beogradu ovo pravo zaposlene porodilje ostvaruju u **Sekretarijatu za socijalnu zaštitu**, Beograd, 27. marta 43-45.

Uz zahtev, potrebno je dostaviti i :

- Zdravstvenu dokumentaciju deteta - fotokopija ;
- Zdravstvenu knjižicu podnosioca zahteva - fotokopija.

8. Da li otac deteta može da koristi ovo bolovanje?

Shodno Zakonu o finansijskoj podršci porodici sa decom od 01.07.2018. naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, za decu različitog reda rođenja, mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

**РЕПУБЛИКА
СРБИЈА ГРАД
БЕОГРАД
ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА**
Секретаријат за социјалну заштиту
Београд, 27. марта 43 - 45

**ПРЕДМЕТ: ЗАХТЕВ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА НАКНАДУ ЗАРАДЕ
ЗА ВРЕМЕ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА И ОДСУСТВА СА
РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА**

ЈМБГ подносиоца захтева-мајке

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Име, име оца и презиме подносиоца захтева

2. Адреса пребивалишта, општина, место, улица и број и **број телефона**

3. Радни статус:

а) запослен код правног или физичког лица

б) лице које самостално обавља делатност

(назив, седиште – општина и телефон послодавца)

4. Радни статус супружника:

а) запослен код правног или физичког лица

б) лице које самостално обавља делатност

в) незапослен

(назив, седиште и општина послодавца)

5. Број деце у породици (децу навести према реду рођења)

дете	име презиме	датум рођења	ЈМБГ
Прворођено			
Другорођено			
Трећорођено			
Четворођено			

у _____
_____ 20__ године

ПОДНОСИЛАЦ ЗАХТЕВА

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА НАКНАДУ ЗАРАДЕ ВРШИ СЕ НА ОСНОВУ СЛЕДЕЋИХ ДОКАЗА :

1) ИЗВЕШТАЈА О ПРИВРЕМЕНОЈ СПРЕЧЕНОСТИ ЗА РАД У ВРЕМЕ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА И ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА – ОРИГИНАЛ ДОЗНАКЕ;

2) ФОТОКОПИЈЕ ИЗВОДА ИЗ МАТИЧНЕ КЊИГЕ РОЂЕНИХ ЗА СВУ ДЕЦУ;

3) ФОТОКОПИЈЕ ОВЕРЕНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ КЊИЖИЦЕ МАЈКЕ;

4) РЕШЕЊА О ПРАВУ НА ПОРОДИЉСКО ОДСУСТВО И ОСУСТВО СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА;

5) УГОВОРА О РАДУ;

6) ФОТОКОПИЈЕ ПРИЈАВЕ НА ПИО;

7) ФОТОКОПИЈЕ РАДНЕ КЊИЖИЦЕ;

8) РЕШЕЊА НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА О ПРИВРЕМЕНОМ ЗАТВАРАЊУ РАДЊЕ, ОДНОСНО О ПРИВРЕМЕНОМ ПОВЕРАВАЊУ ОБАВЉАЊА ТЕ ДЕЛАТНОСТИ ДРУГОМ ЛИЦУ, ОДНОСНО ЛИЧНЕ ИЗЈАВЕ ДА У ВРЕМЕ ТРАЈАЊА ОДСУСТВА НЕЋЕ ОБАВЉАТИ ИСТУ ИЛИ ДРУГУ ДЕЛАТНОСТ, **САМО ЗА ЛИЦЕ КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ КОЈУ ЗБОГ ЊЕНЕ ПРИРОДЕ НИЈЕ МОГУЋЕ ПРЕНЕТИ НА ДРУГО ЛИЦЕ.**

Уколико је странка у изјави која је саставни део захтева заокружила опцију под А) прибавља сву наведену документацију, а уколико је заокружила опцију под Б) прибавља документацију коју је заокружила на захтеву.